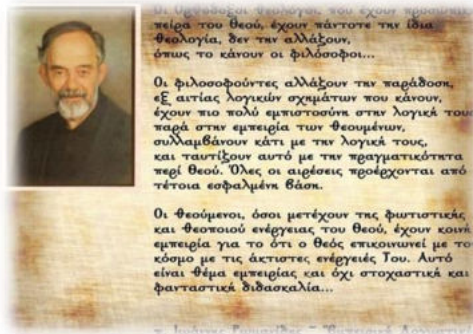


Ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης καὶ ἡ σύγχρονη ἐκκοσμίκευση.



Είσηγητής: Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος



Γενική Είσαγωγή στο ἔργο τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου Βλάχου,
«Ἐμπειρική Δογματική τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὶς προφορικές παραδόσεις τοῦ
π. Ἰωάννου Ρωμανίδη».

Ἀγαπητοί μου Πατέρες,

Σᾶς καλωσορίζω στὴν πρώτη Συνάντηση τοῦ τρέχοντος ἀκαδημαϊκοῦ
ἔτους 2016 - 2017 τῶν Ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων τῆς Μητροπόλεώς μας.

Α. Οἱ λόγοι ἐπιλογῆς κεφαλαίων τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ π. Ἰωάννου
Ρωμανίδη ὡς θεματολογικοῦ ἄξονα τῶν φετινῶν Ἐπιμορφωτικῶν Σεμινα-
ρίων τῆς Μητροπόλεως Μόρφου

Γιὰ τὴ φετινὴ χρονιά ἔκρινα καλὸ νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ κάτι πολὺ
βαθύ, θὰ ἔλεγα ἀναγκαῖο γιὰ ὅλους σήμερα, τὴ Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας, μέσα ἀπὸ τὰ συγγράμματα καὶ τὶς προφορικές παραδόσεις
ἐνὸς πολὺ μεγάλου θεολόγου, τοῦ τελευταίου μεγάλου Ἑλληνα θεολόγου
τοῦ 20οῦ αἰώνα, κατὰ τὴν ἄποψη ἀρκετῶν εἰδημόνων, τοῦ πατρὸς Ἰωάννη
Ρωμανίδη. Ἐνὸς ἀνθρώπου, ποὺ ἀφιέρωσε ὅλη του τὴ ζωὴ στὴ μελέτῃ τῶν
δογμάτων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀλλὰ καὶ τῆς Θεολογίας τῶν ἁγίων
καὶ θεοφόρων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί, ἀσφαλῶς, δὲν θὰ εἶχαμε

αυτό τὸ σπουδαῖο ἔργο στὰ χέρια μας, χωρὶς τὴν καίρια συμβολὴ καὶ προσπάθεια ἐνὸς ἐκλεκτοῦ μαθητῆ καὶ συνεργάτη τοῦ π. Ρωμανίδη, τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου Βλάχου, ποὺ στὶς μέρες ὀρθοτομεῖ λόγον ἀληθείας τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καὶ Παραδόσεως. Ἀπλῶς νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι ὁ ἅγιος Ναυπάκτου μερίμνησε νὰ ἀπομαγνητοφωνηθοῦν πάμπολλες σχετικὲς ὁμιλίες τοῦ π. Ἰωάννη, νὰ συναθροισθοῦν περὶ τὰ 2000 ἀποσπάσματα γιὰ τὸ θέμα, τὰ ὁποῖα μὲ πολὺ κόπο καὶ σοφία ἀνασυνέθεσε καὶ ἀπάρτισε τὴν ἐξαιρετὴ ἀρμονικὴ θεολογικὴ σύνθεση, ποὺ ἐξέδωσε τύποις πρὸς ὠφέλεια ψυχῶν καὶ οἰκοδομὴ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Καί, ἐπειδὴ εἶμαι ὁ πρῶτος ὁμιλητὴς τῶν φετινῶν Σεμιναρίων, θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἡ θεματολογία αὐτῆς τῆς χρονιᾶς εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικὴ, καθὼς θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν ἀγιοπνευματικὴ ἐμπειρία τῆς βιώσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν δογμάτων τῆς μίας, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Πῶς δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, κληρικοὶ, μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ, ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ μποροῦν μέσα ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη νὰ γνωρίσουν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, νὰ φωτισθοῦν ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ νὰ γίνῃ ὁ Θεὸς Πατέρας πατέρας τους προσωπικός, δηλαδὴ νὰ τεθεῖ ἡ ζωὴ τους μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἐπιπλέον, δὲν διστάζω νὰ πῶ ὅτι στὶς μέρες μας ἡ Θεολογία τοῦ πατρὸς Ἰωάννου εἶναι ἄκρως ἐπίκαιρη. Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖο ποὺ πολλοὶ σύγχρονοι πιστοὶ τὸν ἀνακαλύπτουν κι ἀναζητοῦν τὰ βιβλία του. Διότι ὡς θεολόγος ἦταν ἀπὸ τοὺς λίγους ἀκαδημαϊκοὺς ποὺ τόνισε ἰδιαίτερα καὶ ἀνέδειξε τὴν θεραπευτικὴ ἀγωγή ποὺ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία στὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμπειρικὴ ἀγιότητα. Πῶς δηλαδὴ ὁ ἐν μετανοίᾳ ζῶν πιστὸς καθαρίζει τὴν καρδιά του καὶ πῶς ὁ νοῦς ἀποκτᾷ σιγὰ σιγὰ θρόνο τὴν καρδιά τὴν καθαρὴ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔρθῃ ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ ἀγιότητα. Μὲ ἄλλα λόγια, αὐτὴ τὴν θεραπευτικὴ καὶ ἀσκητικὴ ἀγωγή ποὺ καὶ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ μὰ καὶ πολλοὶ ἀπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ μας βίωναν ἐμπειρικὰ γιὰ αἰῶνες.

A. 1. Ἡ ἀλλοίωση τῆς Ὁρθόδοξης Πατερικῆς Θεραπευτικῆς Παράδοσης.

Ἡ αὐτονόητη αὐτὴ καὶ τόσο σημαντικὴ θεραπευτικὴ διάσταση τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης, ποὺ συναντοῦμε στὴν Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, στὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, στὸ ὁμολογιακὸ πνεῦμα τῶν ἁγίων μαρτύρων, στοὺς βίους τῶν ἁγίων, στὴν Ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας, στὴ λαϊκὴ εὐσέβεια, λησμονήθηκε ἐν πολλοῖς κατὰ τὸν 20ὸ αἰῶνα. Μάλιστα, ἂν ρωτοῦσες καὶ ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς καὶ θεολόγους καὶ μονα-

χούς και λαϊκούς κατά την περίοδο αυτή ποιός εἶναι ὁ λόγος πού εἶσαι χριστιανός, πού ἀσχολεῖσαι μέ τήν Ἐκκλησία, ἡ συντριπτική πλειοψηφία θά σοῦ ἀπαντοῦσε ὅτι ὁ κυριότερος λόγος πού εἶμαι χριστιανός εἶναι γιά νά μάθω νά εἶμαι ἠθικός και καλός ἄνθρωπος. Νά κάνω καλές πράξεις και φιλανθρωπίες και νά ἀποτελῶ πρότυπο ἀνθρώπου γιά τήν κοινωνία! Κι ὅλα αὐτά τὰ ἔλεγαν ὄχι γιατί εἶχαν κάποια κακή προαίρεση, ἀλλά δέν ἀντιλαμβάνονταν ὅτι στή ζωή τους εἶχε εἰσέλθει ἕνα ψεύτικο ἦθος, ἕνα ψεύτικο πρότυπο καλωσύνης, φιλανθρωπίας και δράσης, πού κληρονομήθηκε ἀπό τήν παπική και προτεσταντική θρησκευτικότητα· μιὰ θρησκευτικότητα, πού ἀπώλεσε τή χάρη τῆς ἀγιότητας, ἀναπτύσσοντας ἐδῶ και 1000 χρόνια μιὰ Θεολογία, ἡ ὁποία δέν ὀδηγεῖ στήν κάθαρση, τόν φωτισμό και τήν ἀγιότητα, ἀλλά διὰ τῶν ἔργων στήν ἐγωπάθεια και αὐτοδικαίωση τῆς καλωσύνης!

Προσέξτε τή φθορά και τήν ἀλλοίωση πού υπέστησαν οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι! Ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι ἅμα τρυπήσει ἕνα μῆλο και τὸ βάλουμε μέσα στά πολλά, θά φθαροῦν και τὰ υπόλοιπα. Ἔτσι ἐπῆλθε και ἡ ἀλλοίωση αὐτή τοῦ ἦθους μέσα στήν Ἐκκλησία μας, ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς σάπιας και λανθασμένης θρησκευτικότητας πού μᾶς ἦρθε ἀπό τή Δυτική Εὐρώπη και τοὺς αἰρετικούς παπικούς και προτεστάντες. Αὐτοὶ βεβαίως εἶχαν ἀρχίσει τήν προσπάθεια νά ἐνσπείρουν στοὺς Ὁρθοδόξους τὸ αἰρετικό τους αὐτὸ εὐσεβιστικό ἦθος αἰῶνες πρὶν, ἀλλά μέχρι τήν Τουρκοκρατία ἡ ζημιὰ πού προκάλεσαν ἦταν ἐλάχιστη, ἐπειδὴ ἡ λαϊκὴ εὐσέβεια ἦταν ἐμπειρικά ἐνωμένη μέ τήν ἀποστολικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας και δέν ἐπέτρεπε νά ἀλλοιωθεῖ τὸ βίωμα της. Ἡ μεγάλη ἀλλοίωση τῆς Ὁρθο-δόξου Θεολογίας ἄρχισε νά γίνεται ἀπό τήν ὥρα πού ἡ Ἑλλάδα ἀπέκτησε τὸ δοτὸ κράτος τῶν Βαυαρῶν τὸν 19ο αἰῶνα, και οἱ θεολόγοι τους εἰσῆλθαν μαζικὰ στήν Ἑλλάδα, γοητεύοντας πολλοὺς Ὁρθοδόξους σπου-δαγμένους. Ἀποτέλεσμα ἦταν νά εἰσέλθουμε στὸν 20ὸ αἰῶνα, μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴ μεθοδευμένη ἀλλοίωση, ὅπότεν γεννήθηκαν οἱ γνωστὲς θρη-σκευτικὲς Ὄργανώσεις. Αὐτὲς εἶχαν τὸ ἦθος τοῦ Εὐσεβισμοῦ και ὄχι τῆς εὐσέβειας, τοῦ καθωσπρεπισμοῦ και ὄχι τῆς μετάνοιας και τῆς ἀγιότητας, και ἡ ὄλη τους δραστηριότητα δέν διέφερε ἀπὸ αὐτὴν τῶν Δυτικῶν αἰρετικῶν.

A. 2. Οἱ Θρησκευτικὲς Ὄργανώσεις.

Ἄν ρωτήσετε παλαιοὺς ἱερεῖς, ταπεινοὺς, εὐσεβεῖς και καλοὺς ἀνθρώπους τοῦ μόχθου, πού ἀγαποῦσαν τήν πατρίδα τους, τὴ γῆ πού τοὺς ἔθρεφε, πού ἀγαποῦσαν τὶς Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας, τί διαβάζατε Πατέρες στήν ἐποχὴ σας; Θά σᾶς ἀπαντήσουν ὅτι διαβάζαμε τὰ ἐντυπα τῆς «Ζωῆς» και τοῦ «Σωτῆρος». Ἐντυπα πού δέν εἶχαν καμία διαφορά

ἀκόμα καὶ στὴν αἰσθητικὴ ἀπὸ ἀνάλογα θρησκευτικὰ ἔντυπα ποὺ ἐξέδιδαν διάφοροι καθολικοὶ καὶ προτεστάντες στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἀμερική! Κι ὅλα αὐτὰ νὰ γίνονται μὲ τὶς εὐλογίες τῶν περισσοτέρων τότε ἐπίσκοπων, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν οἱ πρῶτοι ποὺ θὰ ἀντιδροῦσαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν κι αὐτοὶ τέκνα μιᾶς ἀλλοιωμένης ἀφώτιστης Θεολογίας, δὲν φώτιζαν καὶ τοὺς ἱερεῖς τους καὶ οἱ ἱερεῖς τους τὸν λαό, κι ἔτσι παρέδωσαν τὴν κατήχηση τοῦ ποιμνίου τους στὶς θρησκευτικὲς Ὄργανώσεις ποὺ προανέφερα.

Στὴν Κύπρο τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα δὲν διέφεραν καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦσαν μερικὰ μοναστήρια, ὅπως ἡ ἱερὰ μονὴ Σταυροβουνίου, ποὺ σ' αὐτὴν ἐφαρμοζόταν ὁ ἡσυχαστικὸς τρόπος ζωῆς καὶ ἐσωτερικῆς νοερᾶς προσευχῆς, ποὺ ἔφεραν οἱ πρῶτοι Πατέρες στὰ ὕστερά τους χρόνια στὴ μονὴ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ κάποιους ἄλλους χώρους. Ἡ Κύπρος κρατήθηκε στὴν Ὁρθόδοξη ζωὴ ἀπὸ τὴ λαϊκὴ εὐσέβεια, τὴν εὐσέβεια τῶν γιαγιάδων καὶ τῶν παππούδων, ποὺ συνέχιζαν νὰ παραμένουν προσηλωμένοι στὴν Πίστη ποὺ παρέλαβαν ἀπὸ τοὺς προγόνους τους, κι ὄχι ἀπὸ τὴ Θεολογία ποὺ διδασκόταν στὰ σχολεῖα καὶ στὶς ἐνορίες ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῶν Ὄργανώσεων.

Βεβαίως, γιὰ νὰ ὁμολογήσουμε τὴν ἀλήθεια, στὶς μέρες μας ἡ μὲν «Ζωὴ» εὐρίσκεται σὲ παρακμὴ ὡς Ὄργάνωση, ἐνῶ ὁ «Σωτὴρ» προσαρμόστηκε στὴν Πατερικὴ Θεολογία καὶ ἔχει ἓνα ὁμολογιακὸ χαρακτήρα ὡς πρὸς τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Κι ὅσο ἀφορᾷ στὴν προσαρμογὴ αὐτὴ τοῦ «Σωτῆρος» στὴν Πατερικὴ Θεολογία, τοῦτο ἀπο-δεικνύει τὸ πόσο ζωντανὴ εἶναι ἡ Θεολογία τοῦ Ρωμανίδου, ποὺ ὑποχρέωσε τὶς Ὄργανώσεις νὰ προστρέξουν νὰ πιοῦν νερὸ ἀπὸ τὶς θεραπευτικὲς πηγές τῆς Ὁρθοδόξου ἀσκητικῆς Θεολογίας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ θολερὰ νάματα τοῦ Εὐσεβισμοῦ, τοῦ Δυτικοῦ Πιετισμοῦ.

A. 3. Εὐσεβισμὸς καὶ ἐκκοσμίκευση σήμερα.

Πατέρες μου, τὰ ξαναλέω αὐτὰ σ' ἐσᾶς, γιατί ἂν καὶ πέρασαν τόσα χρόνια, διαπιστώνω ὅτι καὶ σήμερα, ποὺ βρισκόμαστε στὸν 21ο αἰῶνα, ὅποταν ὅλα φαίνεται ὅτι ἀλλάζουν, τελικὰ τὰ ἴδια παραμένουν, τὴν ἴδια ἀλλοίωση τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας συναντοῦμε μὲ διαφορετικὲς μορφὲς μπροστὰ μας, εἰδικὰ ὡς πρὸς τὴν κατανόηση καὶ τὴν ἐρμηνεία τῶν δογμάτων, εἰδικότερα τοῦ τί εἶναι Ἐκκλησία καὶ ἀγιότητα στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση. Μὲ θλίψη διαπιστώνω ὅτι ἔχουμε ἀνάγκη ὅλοι μας -πρωτίστως οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἱερεῖς- ἐπαν-ευαγγελισμοῦ! Ἔχουμε ἀνάγκη καθάρσεως καὶ φωτισμοῦ! Ἔχουμε ἀνάγκη συνειδητοποιήσεως τῆς

ἀσθένειάς μας, οὕτως ὥστε νὰ ἀναζητοῦμε συνεχῶς τὴ θεραπεία μας με-
σα στὴν Ἐκκλησία.

Εἶναι λυπηρὸ νὰ τὸ ὁμολογεῖ αὐτὸ ἓνας ἐπίσκοπος, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν
ἄλλη οὐαὶ καὶ ἀλίμονο ἐὰν δὲν συνειδητοποιοῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι
ἓνα νοσοκομεῖο ποὺ θεραπεύει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ πάθη του, ποὺ τὸν
μαθαίνει νὰ μετανοεῖ καὶ νὰ καθαρίζει τὴν καρδιά του, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ
ένωθεῖ μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ τὸν συνάνθρωπό του, κι ὅτι ἐμεῖς οἱ ἐπί-
σκοποι εἴμαστε οἱ ἀρχίατροι καὶ ἐσεῖς οἱ ἱερεῖς οἱ γιατροὶ τοῦ θεραπευ-
τηρίου αὐτοῦ. Εἰδάλλως, ἐὰν ἐμεῖς οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ κληρικοὶ δὲν
ἀσχολούμαστε μὲ τὸν δικό μας καθαρισμό, τὸν δικό μας φωτισμό, ὅταν ἡ
Θεολογία μας παύσει νὰ ἔχει τὸν χαρακτήρα τῆς θεραπείας, ποὺ πολὺ
ορθὰ ἐπισημαίνει ὁ πατὴρ Ἰωάννης Ρωμανίδης, τότε ἀντὶ νὰ εἴμαστε ἓνα
νοσοκομεῖο μὲ γιατροὺς θὰ εἴμαστε ἓνα νοσοκομεῖο μὲ νοσοκόμους! Κι
ὅταν θὰ κληθοῦμε νὰ ἐγχειρίσουμε καὶ νὰ θεραπεύσουμε τοὺς ἀσθενεῖς,
θὰ τοὺς κάνουμε χειρότερα, γιὰ νὰ μὴν πῶ ὅτι θὰ τοὺς θανατώσουμε!

Νὰ τὸ προσέξουμε πολὺ αὐτό! Εἰδικὰ ἐμεῖς οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἱερεῖς
νὰ μὴ μένουμε ἐπαναπαυμένοι λειτουργώντας ὡς κάποιοι ποὺ κάνουν
καλὰ τὴ δουλειά τους, γιατί στὸ τέλος θὰ καταντήσουμε ἓνα «Σύνδεσμος
τελέσεως Μυστηρίων», ποὺ θὰ τελοῦμε τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, τὶς
βαπτίσεις, τοὺς γάμους, τὶς κηδεῖες, τὶς ἐορτὲς κι ὅλοι νὰ μένουν εὐχαρι-
στημένοι, ὡσὰν νὰ συντηροῦμε κάποια ἥθη καὶ ἔθιμα μιᾶς ἐθιμοτυπικῆς
ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης! Κι ἐνῶ θὰ τὰ κάνουμε ὅλα αὐτά, νὰ μὴ
μποροῦμε νὰ ἀγιάζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ τοὺς ἄλλους. Ἐπομένως,
ἔχουμε συνεχὴ ἀνάγκη ἐπανευαγγελισμοῦ καὶ κατήχησης, πρῶτα ἐμεῖς οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ μετὰ ἐσεῖς οἱ ἱερεῖς. Ἐὰν ἐγὼ ὁ ἐπίσκοπος δὲν ἔχω τὴν
ἔγνοια καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ δικοῦ μου καθαρισμοῦ καὶ φωτισμοῦ, πῶς θὰ
πῶ σὲ κάποιο νέο ἱερέα, πῆγαινε στὴν τάδε ἐνορία καὶ κατήχησε τὸν λαό;
Πῶς θὰ κατηχήσει τὸν λαὸ ὁ ἱερέας αὐτός, ὅταν ὁ ἴδιος εἶναι ἀκατήχητος
καὶ ἡ Θεολογία ποὺ ἔμαθε στὰ πανεπιστήμια δὲν εἶναι θεραπευτικὴ;

Ἀναφορικὰ πρὸς τὰ ἀνωτέρω περὶ θρησκευτικῶν Ὄργανώσεων, θὰ
ἤθελα ἐδῶ νὰ ἐπισημάνω περαιτέρω ὅτι δυστυχῶς στὶς μέρες μας (2016)
παρατηρεῖται τὸ φαινόμενο ὁ Εὐσεβισμὸς, ὡς θρησκευτικὴ ἔκφραση καὶ
βίωμα, νὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται μὲ ἄλλο προσωπεῖο καὶ ἐκ παραλ-
λήλου, μαζὶ μὲ τὴν ἄλλη μορφή ἀλλοίωσης τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τὴν ἐκ-
κοσμίκευση, νὰ ἔχουν διεισδύσει σὲ ποικίλους ἐκκλησιαστικοὺς χώρους,
μονές καὶ μητροπόλεις. Προσθέτω ἐδῶ καὶ τὴν ἐκκοσμίκευση, ὅχι λιγώ-
τερο ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὸν Εὐσεβισμὸ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωή: Ἡ σύγχρονη
ἐκκοσμίκευση τοῦ κλήρου καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Πατερικὴ θεραπευτικὴ ἀπο-

τελοῦν δύο ἀσύμπτωτες ὄντολογίες! Ἀποτέλεσμα λοιπὸν τῶν παρεκκλίσεων αὐτῶν ἀπὸ τὴν αὐθεντικὴ μας ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, εἶναι νὰ παρατηρεῖται στοὺς χώρους αὐτοὺς μία ἀκατάσχετη δράση, τάχα ἱεραποστολική: Περιφορὲς ἱερῶν λειψάνων, ἀγίων εἰκόνων, ὁμιλίες καὶ Συνέδρια, ἐξεζητημένες μοναστηριακὲς πανηγύρεις καὶ πυκνότατα καὶ προκλητικὰ ἀρχιερατικὰ συλλεΐτουργα. Κι αὐτά, ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὸ ἡσυχαστικὸ πνεῦμα τῆς μακραίωνος Ὁρθοδόξου μοναστικῆς παραδόσεως. Καί, τὸ δεύτερο καὶ ἰδιαίτερα ἀνησυχητικὸ ὡς πρὸς πολλοὺς ἀρχιερεῖς, αὐτοί, ἂν καὶ θεματοφύλακες τῆς Πίστεως καὶ θεραπευτικῆς μας παραδόσεως, νὰ δίνουν ὑπερβολικὴ ἔμφαση στὴν κοινωνικὴ καὶ κοσμικὴ δράση, ἐνισχύοντας τὴν ἐκκοσμικευμένη ἀντίληψη ποὺ θέλει τὴν Ἐκκλησία νὰ λειτουργεῖ ὡς ἓνας ἀκόμη κοινωνικὸς θεσμός, ποὺ προσαρμόζεται στὶς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης δῆθεν προοδευτικῆς κοινωνίας ποὺ ἀποτάσσεται τὸν κατ' αὐτὴν “συντηρητισμό”. Ὄποταν πολλοὶ ἐπισκόποι, ἱερεῖς καὶ θεολόγοι, στὴν προσπάθειά τους αὐτὴ νὰ φανοῦν “προοδευτικοί”, ἀποφεύγουν νὰ ὁμιλοῦν γιὰ μετάνοια, γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη ἄσκηση, γιὰ πάθη καὶ πειρασμοὺς καὶ τὸν σατανᾶ καὶ τὶς μεθοδεῖες του, σὰν ὅλ' αὐτὰ νὰ εἶναι πράγματα ξεπερασμένα... Κι ὄχι μόνον ὡς ἐδῶ, ἀλλὰ βλέπουμε καὶ νὰ χλευάζεται ἀπὸ πολλοὺς ἀρχιερεῖς ὁ προφητικὸς λόγος καὶ νὰ περιορίζεται στὴν ἐποχὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, σὲ μιὰ ἐποχὴ ἐξόχως προφητικὴ καὶ ἀποκαλυπτικὴ.

Συμπερασματικά: Ἡ ἀδιαφορία τῶν ἐπισκόπων γιὰ τὴν Πατερικὴ θεραπευτικὴ Θεολογία ἔδωσε δικαίωμα σὲ ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς νὰ συμπεριφέρονται ὡς περιοδεύοντες ἐπίσκοποι! Ὡ τῆς συγχύσεως! Τὸ παλαιὸ ἐπιχείρημα τῶν θρησκευτικῶν Ὁργανώσεων ὅτι τάχα ἀναπληρωσαν -καὶ ἀναπληρώνουν- τὶς ἐλλείψεις τῶν Μητροπόλεων σὲ κατηχητικὸ ἔργο καὶ ἐσωτερικὴ ἱεραποστολή, ἐπαναλαμβάνεται στὶς μέρες μας στὸ ἐν λόγω σχῆμα μεταξὺ μονῶν καὶ Μητροπόλεων! Καὶ ἡ κορυφαία σχετικὴ εὐθύνη βαρύνει τοὺς ἐπίσκοπους καὶ τὶς τοπικὲς Συνόδους, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιλέγουν τοὺς ἐπίσκοπους τοὺς ἀπὸ μονῆς μὲ γνήσιο ἡσυχαστικὸ πνεῦμα. Πόσο σημαντικὸ εἶναι, πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, τὰ μέλη τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος νὰ γνωρίζουν καὶ νὰ ἀγαποῦν τὴν θεραπευτικὴ ἀγωγή· καὶ ἐπίσκοποι, καὶ κληρικοί, καὶ μοναχοί, καὶ λαϊκοί! Καὶ ἡ κάθε τάξη νὰ γνωρίζει τὰ ὄρια ἀλλὰ καὶ τὶς εὐθύνες της! Τὸ πρόβλημα εἶναι ὅτι σήμερα μᾶς κουράζει ἡ ἡσυχία. Καί, φαίνεται, πὼς περισσότερο κουράζει τοὺς σύγχρονους μοναχοὺς...

A. 4. Τὸ κενὸ στὴ σύγχρονη ἀύθεντικὴ ἐρμηνευτικὴ τῶν Δογμάτων στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία,

Ἐπιπρόσθετα, γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε στὸ θέμα τῆς ἐπιλογῆς τῆς ἐμπειρικῆς αὐτῆς Δογματικῆς τοῦ π. Ρωμανίδη γιὰ τὸ Σεμινάριό μας, ἀντιλήφθηκα τὸ μεγάλο κενὸ ποὺ ἔχουμε οἱ Ὁρθόδοξοι, τὴ σύγχυση ποὺ μᾶς διακατέχει γύρω ἀπὸ τὴν ὀρθὴ ἐρμηνεία τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμηχανία ὅταν συναντᾶμε ἀνθρώπους, τόσο Ὁρθόδοξους, ὅσο καὶ ἑτεροδόξους, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν ἓνα λόγο θεολογικὸ ἀπὸ ἐμᾶς ποὺ νὰ στηρίζεται πάνω σὲ στέρεες βάσεις, πάνω σὲ μιὰ ἀδιάλειπτη συνέχεια, ποὺ μόνο ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατέχει. Κι αὐτὸ νὰ συμβαίνει σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ οἱ ἑτερόδοξοι ἔχουν ἀντιληφθεῖ ὅτι στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὑπάρχει μιὰ συνέχεια, μιὰ ροὴ ἀγιοπνευματικὴ, μιὰ συνεχῆ παρουσία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ποὺ αὐτοὶ ἔχουν χάσει ἐδῶ καὶ χίλια χρόνια. Δηλαδή ἔχουν ἐννοήσει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει τὴν πληρότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως ἔλεγε ὁ μακαριστὸς Γέροντας Σωφρόνιος τοῦ Ἑσσεξ. Ἔχουν καταλάβει ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι ἔχουν Πατέρες ποὺ θεολογοῦν γύρω ἀπὸ τὴν πίστη τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἰακώβ, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων μέχρι τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό, ἀλλὰ ἔχουν κι ἓνα ἅγιο Συμεὼν τὸν Νέο Θεολόγο τὸν 11ο αἰώνα, ἓναν ἅγιο Νεόφυτο τὸν Ἐγκλειστο τὸν 12ο αἰώνα, τοῦ ὁποῖου ὁ φωτισμὸς δὲν ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς φοίτησής του σὲ κάποιο θεολογικὸ πανεπιστήμιο, ἀλλὰ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐγκλεισμοῦ του, τῆς μετάνοιας, τῆς καθάρσεως καὶ τῆς προσευχῆς του μέσα σ' ἓνα σπήλαιο· ἔχουν ἓνα μέγιστο ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ, ἓναν ἅγιο Νικόδημο Ἀγιορείτη, ἓναν ἅγιο Μακάριο Νοταρᾶ, ἓναν ἅγιο Νεκτάριο Πενταπόλεως, ἓναν ἅγιο Σιλουανὸ Ἀθωνίτη, ἓναν ἅγιο Παῖσιο Ἀγιορείτη, ἓναν ἅγιο Πορφύριο Καυσοκαλυβίτη. Καὶ μιλάμε γι' αὐτοὺς ποὺ κατέγραψαν τὶς ἀγιοπνευματικὲς ἐμπειρίες τους, ἀφήνοντας ὅλους τοὺς ἄλλους ἀγίους τοῦ αἰώνα μας ποὺ δὲν μᾶς ἄφησαν τέτοια γραπτὰ κείμενα.

Ἀλλὰ κι ἐμεῖς, πόσο θὰ πρέπει νὰ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεό, ποὺ παρόλα τὰ χάλια καὶ τὶς ἐλλείψεις μας, μᾶς ἀξίωσε νὰ ἔχουμε ἓναν ἅγιο Παῖσιο, ἓναν ἅγιο Πορφύριο, ἓνα Γέροντα Ἰάκωβο καὶ μᾶς ξελασπώνουν! Γιὰ τοῦτο καὶ εἶναι μεγάλη ἀμαρτία νὰ μὴ μιλάμε γιὰ τὴ σύγχρονη ἀγιότητα, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἔχουμε στὸν 20ὸ καὶ 21ο αἰώνα τόσους μεγάλους ἀγίους, ὅχι μόνο στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρο, ἀλλὰ καὶ στὴ Ρωσία, στὴ Ρουμανία, στὴ Βουλγαρία, στὴ Σερβία κι ὅπου ὑπάρχει Ὁρθοδοξία! Γιὰ νὰ ἀναδείξει ὁ Θεὸς στὶς μέρες μας ἀγίους τέτοιων ἀναστημάτων σημαίνει ὅτι θέλει νὰ μιλοῦμε γι' αὐτοὺς καὶ νὰ προσπαθοῦμε νὰ τοὺς μιμηθοῦμε. Διότι ὁ Τριαδικὸς Θεὸς

εἶναι μεθεκτός καὶ στὸν 20ὸ καὶ στὸν 21ο αἰῶνα, καὶ μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων!

Πατέρες μου, ζοῦμε σ' ἐποχὲς ἀποστολικὲς καὶ θὰ κληθοῦμε κάποια στιγμή νὰ ὁμολογήσουμε τὴν πίστη μας. Νὰ σᾶς θυμίσω ὅτι ὁ Γέροντας Σωφρόνιος τοῦ Ἔσσεξ πρὶν ἀπὸ δεκαετίες εἶχε προειπεῖ ὅτι ὁ αἰῶνας μας θὰ εἶναι αἰῶνας τῆς ὁμολογίας. Ὡς ἐκ τούτου, γιὰ νὰ ἀποκτήσει κάποιος ὁμολογιακὸ πνεῦμα θὰ πρέπει νὰ καθαρίζει μὲ ἐπιμελημένη μετάνοια τὴν καρδιά του ἀπὸ τὰ πάθη, μιμούμενος τὴ μετάνοια τῶν ἁγίων μας. Εἰδάλως, ἐὰν παραμείνουμε ἐγκλωβισμένοι στὰ θρησκευτικὰ μας καθήκοντα, ἀδιαφορώντας γιὰ τὴν προσωπικὴ μας θεραπεία, πῶς θὰ βοηθήσουμε τοὺς σημερινοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν σωρεῖα προβλημάτων καὶ νέων παθογενειῶν;

Ἄρα ἡ γνώση τῆς Θεολογίας καὶ ἡ ἐμπειρία τῆς ἀγιότητος ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι τὸ κύριο συστατικὸ τῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι στοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἐχειροτονεῖτο κάνεις ἱερέας ἐὰν δὲν περνοῦσε ἀπὸ τὸ στάδιο τῆς καθάρσεως στὸ στάδιο τοῦ φωτισμοῦ. Κι ὅταν λέμε ὅτι στὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους συμμετεῖχαν θεοφόροι Πατέρες κυριολεκτοῦμε: Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὑπῆρχαν φωτισμένοι καὶ ἁγιασμένοι ἐπίσκοποι, ποὺ μὲ τὶς ἁγίες καὶ θεόπνευστες ἀποφάνσεις καὶ ἀποφάσεις τους στερῶσαν τὴν Πίστη τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἀντιμετώπισαν ὅλες τὶς αἱρέσεις ποὺ ἤθελαν νὰ ἀλλοιώσουν τὴν ὀρθὴ Πίστη τοῦ λαοῦ.

Πατέρες μου, μία εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ὁρθόδοξος, αὐτὴ ποὺ συνεχίζει μέχρι σήμερα νὰ ἀναδεικνύει ἁγίους καὶ ἁγίες. Καμμία χριστιανικὴ αἰρετικὴ ὁμολογία δὲν μπορεῖ νὰ ὀνομαστεῖ Ἐκκλησία. Ἀκόμη καὶ ὁ ὄρος ἑτεροδόξος σημαίνει τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔχει ἄλλες δοξασίες, ποὺ δὲν εἶναι Ὁρθόδοξος, ἀλλὰ αἰρετικός. Κι ἐδῶ φαίνεται ἡ μεγάλη ἀξία τῆς Θεολογίας τοῦ πατρὸς Ἰωάννη Ρωμανίδα, ποὺ συμμετέχοντας κι αὐτὸς ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου σὲ διάφορους διαλόγους μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, ἐπέμενε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ μία ἁγία καὶ καθολικὴ καὶ καμμία ἄλλη. Ἐπιπροσθέτως τονίζω ὅτι ναὶ μὲν πρέπει νὰ εἴμαστε ὁμολογητὲς τῆς Πίστεώς μας, ἀλλὰ νὰ ἔχουμε διάκριση καὶ νὰ εἴμαστε πολὺ προσεκτικοὶ νὰ μὴν φτάνουμε στὰ ἄκρα, ὅπως κάνουν μερικοὶ ζηλωτὲς ποὺ ἀντιδροῦν καὶ φεύγουν ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ εἰσχωροῦν στοὺς σχισματικούς παλαιοημερολογίτες.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι θεσμός, ἀλλὰ τὸ Θεανθρώπινο Σῶμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ παρατεινόμενο στοὺς αἰῶνες. Ἄρα δὲν μπορούμε ἐμεῖς, ἐπειδὴ διαφωνοῦμε μὲ τὶς ἀποφάσεις κάποιων ἐπισκόπων, νὰ φεύγουμε

ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ καὶ νὰ ἐπαναπαυόμαστε μὲ τὴ δική μας Θεολογία. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία καὶ τὰ λάθη τῶν ἐπισκόπων της τὰ διορθώνουν οἱ ἐπόμενες Σύνοδοι.

B. Συνοπτικὴ Βιογραφία τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδη.

B. 2. Οἱ πνευματικὲς του καταβολές.

Σὲ αὐτὴ τὴν πρώτη φετινὴ Συνάντησή μας θὰ ἐπιχειρήσω νὰ μιλήσω γιὰ τὸν πατέρα Ἰωάννη Ρωμανίδη, οὕτως ὥστε νὰ γνωρίσουμε ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ θεολόγος, ποὺ στὶς μέρες μας ἡ Θεολογία του ἀπασχολεῖ τόσο πολὺ τοὺς Ὀρθοδόξους θεολόγους καὶ πάνω σὲ αὐτὴ στηρίζονται οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λαϊκοὶ ποὺ θέλουν νὰ ὀρθοτομοῦν λόγο ἀληθείας.

Ὁ π. Ἰωάννης ἦταν μικρασιατικῆς καταγωγῆς, ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Ἀραβησσὸ τῆς Καππαδοκίας, καὶ γεννήθηκε στὸν Πειραιᾶ τὸ 1927. Γράφει ὁ ἴδιος: «Οἱ γονεῖς μου ἦσαν ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν Καστρόπολιν τῆς Ἀραβησσοῦ τῆς Καππαδοκίας, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος (582-602), ὁ ὁποῖος διώρισεν ὡς Πάπαν τῆς Ρώμης τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Μέγαν (590-604) καὶ ὁ ὁποῖος μὲ τὴν σειράν του διώρισεν ὡς πρῶτον ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Καντέρμπουρι τὸν Αὐγουστῖνον (597-604). Γεννήθηκα εἰς τὸν Πειραιᾶ, τὰς 2.3.1927... Ἔφυγα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ μετηνάστευσα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὰς 15 Μαΐου 1927 (εἰς ἡλικίαν 72 ἡμερῶν) μὲ τοὺς γονεῖς μου καὶ ἐμεγάλωσα εἰς τὴν πόλιν τῆς Νέας Ὑόρκης, εἰς τὸ Μανχάταν, εἰς τὴν 46ην ὁδόν, μεταξὺ τῆς 2ας καὶ τῆς 3ης Λεωφόρου. Εἶμαι ἀπόφοιτος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Μπρούκλαϊν, Μασαχουσέτης, τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Γέηλ, Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ (School of Arts and Sciences), Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ Ἐπισκέπτης Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μπαλαμάντ τοῦ Λιβάνου ἀπὸ τὸ 1970.»

Γεννήθηκε λοιπὸν προσφυγόπουλο ἀπὸ δύο εὐλαβεῖς γονεῖς, τὸν Σάββα ποὺ ἦταν ράφτης καὶ τὴν Εὐλαμπία ποὺ ἦταν οἰκοκυρά, ἀλλὰ καὶ ἀσκήτρια. Ἐπίσης εἶχε μία ἀδελφή, τὴν Παρθενία. Ἡ γλῶσσα ποὺ μιλοῦσαν στὸ σπίτι δὲν ἦταν τὰ ἑλληνικά, ἀλλὰ τὰ τουρκικά, γιατί οἱ γονεῖς του ὅπως εἶπαμε ἦταν ἀπὸ τὴν καρδιὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου ἡ ἐπικρατοῦσα γλῶσσα τότε ἦταν ἡ τουρκικὴ. Ὁ ἴδιος ἔλεγε πάντοτε ὅτι τὰ ἑλληνικὰ παρέμειναν ἡ δευτέρῃ του γλῶσσα.

Ἡ μάνα του Εὐλαμπία ἦταν αὐτὴ ποὺ καθόριζε τὸ πνευματικὸ περιβάλλον τῆς οἰκογένειάς της. Ἦταν αὐτὴ ποὺ τοῦ μετέδωσε ἀπὸ πολὺ νωρὶς τὸ ἀσκητικὸ φρόνημα. Γράφει ὁ ἴδιος: «Θυμᾶμαι, ποὺ ἡ μάνα μου μοῦ ἔλεγε· “Παιδί μου, ἄνθρωπος ἅγιος μὲ τὸ ζόρι δὲν γίνεται. Πρέπει νὰ τὸ θέλεις!”» Γιὰ νὰ προσθέσει στὸν λόγο τῆς μητέρας του, «δὲν μπορεῖ βέβαια ἄνθρωπος μὲ τὸ ζόρι νὰ γίνει ἅγιος, ὁ καθένας πρέπει νὰ ἐπιλέξει τὸν δρόμο τῆς ἀσκητικῆς θεραπείας».

Αὐτὸς ὁ λόγος περὶ ἀσκητικῆς θεραπείας τοῦ πατρὸς Ἰωάννη φανερώνει μία συνέχεια καὶ μία ἐμπειρικὴ γνώση Θεολογίας, ποὺ εἶχαν ὅλοι οἱ πιστοὶ ποὺ ἔφθασαν στὸ στάδιο τοῦ φωτισμοῦ. Θυμᾶμαι, κάποτε ρώτησα τὴ μάνα μου τὴ Μηλιά· «Μάνα, τώρα ποὺ ἔγινες 90 ἐτῶν, τί συμβουλή θὰ ἔδινες σ’ ἐμένα τὸ γιό σου, ποὺ ἀξιώθηκα νὰ γίνω καὶ Δεσπότης;» Μοῦ ἀπάντησε: «Νὰ προσέχεις, γιέ μου, νὰ μὴν γύρει ὁ νοῦς σου!» Δηλαδή βλέπουμε ἐδῶ δύο πρωτινὲς μητέρες, μία Μικρασιάτισσα καὶ μία Κύπρια, νὰ κρατοῦν τὸ ἴδιο ἀσκητικὸ Ὁρθόδοξο ἦθος καὶ νὰ σοῦ λένε, πρόσεξε νὰ μὴν περηφανευτεῖς, νὰ μὴν πάρει ὁ νοῦς σου ἄερα! Ὅλα αὐτὰ ἔχουν θεολογικὴ ἀξία καὶ βάθος. Κι ὅπως ξέρουμε, οἱ πρωτινοὶ ἄνθρωποι γιὰ νὰ ποῦν μιὰ λέξη νήστευαν σαράντα μέρες, ὅπως λέει ὁ λαός μας. Δηλαδή ὁ λόγος τους ἦταν ἀποτέλεσμα φωτισμοῦ. Αὐτὸ σημαίνει νήστευαν σαράντα μέρες γιὰ νὰ ποῦν ἓνα λόγο.

Αὐτὴ, λοιπόν, ἡ γυναίκα, ἡ Εὐλαμπία, ἐνῶ ὅλη μέρα ἔραβε μαζὶ μὲ τὸν ἄντρα της, ταυτόχρονα προσευχόταν. Ἦταν ἄνθρωπος τῆς νοερᾶς προσευχῆς: Προσευχόταν μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔκανε καὶ πολλὰ μετάνοιες. Τὴν ἔβλεπε μικρὸ παιδάκι ὁ π. Ἰωάννης καί, σὰν πειραχτήρι ποὺ ἦταν, τῆς ἔλεγε· «Μάνα, τί κάνεις ὅλο μετάνοιες καὶ μετάνοιες;» Κι ἐκείνη τοῦ ἀπαντοῦσε· «Κορόιδευε, Γιαννάκη, κορόιδευε! Μὰ νὰ ξέρεις, παπᾶς θὰ γίνεις ἐσύ!» Δηλαδή εἶχε καὶ διορατικὸ χάρισμα ἢ γιαγιούλα μέσα στὴν Ἀμερικὴ!

Ἀργότερα, ὅταν ὁ πατὴρ Ἰωάννης ἀποφάσισε νὰ πάει στὴν Ἑλλάδα, ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Μιχαὴλ τὸν συνέστησε σ’ ἐφοπλιστὲς τῆς Ἀθήνας γιὰ νὰ τὸν ἔχουν Πνευματικὸ τους. Ὅταν μάλιστα τὸν συνάντησε ὁ ἐφοπλιστὴς Πατέρας, εἶπε χαρακτηριστικά· «Συνάντησα ἓνα νέο Μέγα Βασίλειο!»

Ὅταν ἡ κόρη τῆς Εὐλαμπίας Παρθενία παντρεύτηκε ἓναν ἑτερόδοξο κι αὐτὸς τὴν πῆρε μαζὶ του στὴ Νέα Ζηλανδία, σηκώθηκε κι ἡ Εὐλαμπία ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ - σημειωτέον ὅτι οἱ γονεῖς τοῦ πατρὸς Ἰωάννη δὲν ἔμαθαν ποτὲ ἀγγλικά- καὶ πῆγε στὴ Νέα Ζηλανδία, ὅπου ἔπεισε τὸν γαμπρό της νὰ γίνει Ὁρθόδοξος. Κι ἐπειδὴ, ἔλεγε, τὸ νὰ εἶσαι Ὁρθόδοξος

δέν ἀρκεῖ νὰ εἶσαι βαπτισμένος, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ κοινωνῶς, διενήργησε καὶ ἴδρυσε καὶ Ὁρθόδοξη ἐνορία στὴ Νέα Ζηλανδία!

Μετὰ τὴν κοίμηση τοῦ πατέρα του, μετέβη καὶ ἡ μητέρα του στὴ Θεσσαλονίκη, ἡ ὁποία τελικὰ ἀκολούθησε τὸν μοναχικὸ βίον ἐγκαταβιώνοντας στὴν ἱερὰ μονὴ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στὴ Σουρωτὴ, τὴ μονὴ ποὺ πνευματικὸ της καθοδηγητὴ εἶχε τὸν ὅσιον Παῖσιον τὸν Ἁγιορείτη. Ἔτσι, ἡ Εὐλαμπία μπαίνει κάτω ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση τοῦ μεγάλου τούτου συγχρόνου ἁγίου.

Πρὶν ἀπὸ ἓνα χρόνο, ποὺ ἐπισκέφτηκα τὴν ἐν λόγῳ μονή, μοῦ ἀνέφερε ἡ νῦν ἡγουμένη τοῦ μοναστηριοῦ Φιλοθέη· «Αὐτὴ ἡ γιαγιά (ἡ Εὐλαμπία) καλὰ καλὰ ἐλληνικὰ δὲν ἤξερε, ἀλλὰ ἦταν ἡ πρώτη στὶς Ἀκολουθίες, ἡ πρώτη στὴν ὑπακοή, καὶ εἶχε ἀποκτήσει μεγάλο διορατικὸ χάρισμα. Γιὰ παράδειγμα, ὅταν ὁ γέρο-Παῖσιος κάποιες νύχτες ἔκανε τὸν Κανόνα του στὸ κρεβάτι. Καὶ ἡ γιαγιά Εὐλαμπία ἀπὸ τὴ Σουρωτὴ τῆς Θεσσαλονίκης τὸν ἔβλεπε μὲ τὰ μάτια τῆς καρδιάς -κι ὄχι μὲ τὰ μάτια τους σώματός της- μέσα στὸ κελλί του τί ἔκαμνε. Κι ὅταν συναντήθηκαν ἀργότερα, τοῦ τὸ εἶπε· ὁ ἅγιος Παῖσιος ἔλεγε μὲ θαυμασμό· “Κοίτα νὰ δεῖς, αὐτὴ ἡ γιαγιά ποὺ ἦρθε ἀπὸ τὴν Τουρκία καὶ τὴν Ἀμερική νὰ ἔχει καὶ τηλεόραση πνευματικὴ καὶ νὰ μὲ παρακολουθεῖ τί κάνω στὸ Ἅγιον Ὄρος!” Καὶ ὅλες οἱ καλόγριες ἔμειναν ἔκπληκτες μὲ τὰ χαρίσματα τῆς γιαγιάς Εὐλαμπίας.»

Αὐτὰ ἐπιβεβαιώνουν ὅτι τὴ βαθύτερη ἐσωτερικὴ ζωὴ μπορεῖ νὰ τὴν κατέχει κι ἓνας ἀπλὸς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, φθάνει νὰ εἶναι ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς αὐθεντικῆς ἡσυχαστικῆς καὶ θεραπευτικῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς καὶ παράδοσης. Καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοὶ γονεῖς, ζώντας μέσα σὲ τούτη τὴ θεραπευτικὴ μας παράδοση, πρέπει νὰ ἔχουν σὰν σκοπὸ νὰ μάθουν στὰ παιδιά τους νὰ προσεύχονται, νὰ μετανοοῦν, νὰ συγχωροῦν, κι ὄχι πῶς νὰ ἀποκτήσουν ἐπίγεια φήμη καὶ ἐπίγειο πλοῦτο. Οἱ πρωτινοὶ Ὁρθόδοξοι κύριο μέλημά τους εἶχαν νὰ μεταδώσουν μὲ τὴ βιοτὴ τους στὰ παιδιά τους τὴ θεραπευτικὴ ἀγωγή τῆς Ἐκκλησίας μας, χωρὶς πολλὰ λόγια καὶ θεωρίες, ἡσυχὰ καὶ ἀπλά, ἐφαρμόζοντας πρῶτα οἱ ἴδιοι στὴ ζωὴ τους τὴ θεραπεία αὐτή.

Ἀντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ποιά ἦταν ἡ καταγωγή τοῦ πατρὸς Ἰωάννη Ρωμανίδα καὶ εἰδικὰ ἡ ἁγία μάνα του τί πνευματικὰ γονίδια τοῦ κληρονόμησε, ποὺ καθόρισαν καίρια τὴ ζωὴ του. Νὰ ὑπενθυμίσουμε ἐδῶ καὶ τὴ σχετικὴ θεόπνευστη διδασκαλία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Πορφυρίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου γιὰ τὸ πόσο τὰ γονίδια ἐπηρεάζουν τὰ παιδιά μας καὶ θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ. Ὁ π. Ἰωάννης ἦταν ἔγγαμος κι εἶχε δύο κόρες.

Μεγάλη στιγμή για τὸν πατέρα Ἰωάννη στὴν πορεία τῶν πολλῶν σπουδῶν του ἦταν ὅταν ἀπέκτησε καθηγητὴ του τὸν μεγαλύτερο ρῶσο θεολόγο τοῦ 20οῦ αἰώνα, π. Γεώργιο Φλωρόφσκι, ὁ ὁποῖος παρέμεινε γι' αὐτὸν πάντα τὸ μεγάλο του πρότυπο.

Ὁ π. Ἰωάννης εἶχε πολὺ μεγάλη ἀγάπη νὰ μελετᾷ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Δογματική, καὶ τὴν Ἱστορία εὐρύτερα. Μάλιστα συχνὰ ἔλεγε ὅτι εἶναι ἱστορικὸς καὶ τόνιζε ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ μάθεις Ὁρθόδοξη Θεολογία ἐὰν δὲν γνωρίζεις πολὺ καλὰ τὴν Ἱστορία τῶν Δυτικῶν, τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τοῦ Ἰσλάμ. Ἀκόμη, μὲ ἐξέπληξε καὶ μία πρωτοποριακὴ γιὰ τὴν ἐποχὴ του μελέτη, μὲ τίτλο, «Ἡ ἀνθρωπολογία τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου». Σκεφτεῖτε ἀκόμα πόσο μπροστὰ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του ἦταν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὅταν τὸ 1955 ἐξεπόνησε τὴ μεταπτυχιακὴ του Διπλωματικὴ ἐργασία μὲ θέμα τὸν Ἰσλαμισμό. Κι αὐτό, γιατί ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἀντιλήφθηκε ὅτι τὸ Ἰσλάμ ἀνεβαίνει, διότι κατεβαίνει ὁ Δυτικὸς χριστιανισμὸς καὶ θὰ διεκδικήσει νὰ τὸν ἀντικαταστήσει. Κάτι ποὺ βλέπουμε σήμερα νὰ συμβαίνει στὶς μεγάλες πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ποὺ γέμισαν τζαμιά, ἐπειδὴ ὁ Δυτικὸς χριστιανισμὸς ἀποδείχθηκε ψεύτικος. Καὶ ὁ νέος ἄνθρωποι σοῦ λένε, τί νὰ πάω σὲ αὐτὴ τὴν ψευτιά, σὲ αὐτὴν τὴν κοροϊδία; Κι ἅμα δὲν ὑπάρχει δίπλα τους ζωντανὴ Ὁρθοδοξία κι ἓνας παπᾶς ποὺ νὰ ἔχει τὸ πνεῦμα τῆς Εὐλαμπίας, ποῦ θὰ πάει ὁ νέος; Ἡ στὸν γκουροῦ ἢ στὸν χότζα! Διότι ἡ ψυχὴ ἐκ φύσεως ἀναζητᾷ πνευματικὴ ἐμπειρία. Κι ἂν δὲν ὑπάρχει ἓνας Ὁρθόδοξος πνευματικὸς χῶρος νὰ τῆς δώσει τὴν ἐμπειρία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ πάει ἀναπόφευκτα στὶς διάφορες θανατηφόρες μεταφυσικὲς.

Ὅπως κάποιοι ἀπὸ σᾶς θὰ γνωρίζετε, τὸ θέμα τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς τοῦ π. Ρωμανίδη ἦταν «Τὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα», ποὺ ἐκδόθηκε ἀργότερα. Ὅταν διάβασα τὸ ἔργο αὐτὸ ὡς φοιτητῆς (τὸ 1983), τόση μεγάλη ἐντύπωση μοῦ ἔκανε, ποὺ πῆγα στὰ βιβλιοπωλεῖα ν' ἀγοράσω κι ἄλλα βιβλία τοῦ Ρωμανίδη, νομιζόμενος ὅτι ἐξέδωσε πολλὰ. Καὶ θυμᾶμαι ποὺ ὁ κ. Γρηγόρης τῶν ἐκδόσεων «Γρηγόρη», ἐκεῖ στὴ Σόλωνος, μοῦ εἶπε μὲ πικρὴ εἰρωνία· «Ἄκουσε, παιδί μου. Μιὰ φορὰ “ἀμάρτησε” ὁ Ρωμανίδης μὲ τὸ βιβλίο του “Προπατορικὸ ἀμάρτημα”. Οἱ Νεοέλληνες δυστυχῶς δὲν τὸν καταλαβαίνουν”Ἐγραψε ὅμως ἀκόμα ἓνα βιβλίο, τὸ “Ρωμισύνη”, ἀλλὰ δὲν εἶναι θεολογικό, εἶναι ἱστορικὸ βιβλίο.» Τὸ ἀγόρασα ὅμως κι αὐτό.

B. 2. Ὁ π. Ἰωάννης ὡς διδάσκαλος τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας.

Τὸ πνευματικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς του.

Ὅπως εἶπαμε, ἦρθε στὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὁ ἀγαπημένος προορισμὸς κάθε Ἑλληνα, νομιζόμενος ὅτι ἐκεῖ θὰ βρεῖ μιὰ

Ὁρθοδοξία πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὴν Ἀμερική, μιὰ Θεολογία πιὸ δυνατὴ ἀπὸ αὐτὴ τῶν καθολικῶν καὶ προτεσταντῶν καθηγητῶν ποὺ ἤξερε. Καὶ βρῆκε τὴ Θεολογία τῶν θρησκευτικῶν Ὄργανώσεων, τῆς «Ζωῆς» καὶ τοῦ «Σωτῆρος», ποὺ ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἠθικολογίες, εὐσεβισμούς καὶ συνθήματα. Ψέγοντας τὴν ἐν Ἑλλάδι δοκησιοσοφία, τὴν ἡμιμάθεια καὶ τὴν προχειρότητα στὶς τοποθετήσεις ἔλεγε: «Τώρα μιλάω ἐδῶ ὡς ἓνας Ἀμερικάνος, πῶς νὰ τὸ ποῦμε; Ἐγὼ ἔχω μεγαλώσει στὴν Ἀμερική. Ἐμεῖς ἔχουμε μιὰ μεθοδολογία ἐρεύνης, ποὺ στὴν Ἑλλάδα δὲν τὴν καταλαβαίνουν, ὄχι μόνον οἱ θεολόγοι, ἀλλὰ οὔτε καὶ οἱ φιλόλογοι. Βλέπω καὶ οἱ φιλόλογοι καὶ αὐτοὶ εἶναι ὄλοι συνθηματολόγοι ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα. Αὐτοὶ ποὺ καταλαβαίνουν εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν.»

Ἐπίσης ἔκανε μιὰ ἐπισήμανση, ποὺ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, εἴτε εἴμαστε στὴν Κύπρο, εἴτε στὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ τὴν προσέξουμε. «Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι πραγματιστὲς καὶ ὄχι ἰδεολόγοι. Ὁ Ἀμερικανὸς στὸ κάθε τι ποὺ κάνει, προσπαθεῖ νὰ βρεῖ μιὰ σωστὴ περιγραφικὴ ἀνάλυση, νὰ περιγράψει κάτι σωστὰ καὶ μετὰ, βάσει αὐτῆς τῆς σωστῆς περιγραφικῆς ἀναλύσεως, νὰ ἐφαρμόσει μιὰ μεθοδολογία γιὰ νὰ φέρει κάποιον ἀποτέλεσμα. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα γιὰ τὸν Ἀμερικανὸν εἶναι ἡ ἀλήθεια... (Ἄν δὲν ἔχει ἐπιτυχία) δὲν εἶναι ἀληθές, εἶναι κάτι τὸ ψεύτικο καὶ πρέπει νὰ ξαναρχίσουμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ βροῦμε πῶς θὰ πετύχουμε τὸν σκοπὸ. Αὐτὸ γίνεται σ' ὅλους τοὺς κλάδους. Δὲν εἶναι κανένας κλάδος, ποὺ νὰ μὴν ἔχει κριτήριον τῆς ἀλήθειας τὴν ἐπιτυχία. Στὴν Ἀμερική τουλάχιστον μεγαλώνουμε κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ὥστε προοριζόμαστε δηλαδὴ γιὰ ἔρευνα καὶ τέτοια πράγματα. Ὅταν ἀκούσης κάτι, οὔτε θὰ τὸ δεχτεῖς, οὔτε θὰ τὸ ἀπορρίψεις. Αὐτὸ ποὺ ἀκοῦς, θὰ τὸ ἀκούσης μὲ ἐνδιαφέρον. Ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἕλληνας ἔχει διαμορφωθεῖ κατὰ τέτοιο τρόπο, ποὺ ἀμέσως σπεύδει νὰ λάβει θέση. Καὶ μένα μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ὅταν πρωτοῆλθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, μόλις ἀνοίξεις τὸ στόμα σου καὶ πεῖς κάτι, ὁ Ἕλληνας αἰσθάνεται ὑποχρεωμένος νὰ λάβει θέση. Ἐχει γίνῃ ψυχοπαθής. Ἐξ ἀπόψεως ἐνὸς ξένου ὁ Ἕλληνας εἶναι ψυχοπαθής. Διότι ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωση μόλις ἀκούσῃ κάτι νὰ λάβῃ θέση ὑπὲρ ἢ κατὰ, κάτι δὲν πάει καλὰ στὸ μυαλὸ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν πάει καλὰ, διότι ἅμα ἀκούσεις κάτι, τὸ σωστὸ εἶναι νὰ τὸ ἀκούσεις μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον, νὰ τὸ σημειώσης καὶ μετὰ νὰ μάθῃς ὅσο περισσότερα γι' αὐτὸ ποὺ λέει ἐκεῖνος καὶ μετὰ νὰ ἀναστρίψεις τὴν κρίση σου μέχρις ὅτου ἠμπορεῖς νὰ τὸ ἐλέγξης. Καὶ γιὰ νὰ ἐλέγξης κάτι πρέπει νὰ μάθῃς πάρα πολλές πληροφορίες, ἀλλὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ κλειδιά. Διότι πῶς θὰ τὸ ἐλέγξης ἂν δὲν ἔχῃς ἐρμηνευτικὰ κλειδιά;»

Ὁ π. Ἰωάννης δίδαξε ὡς καθηγητὴς στὴ Θεσσαλονίκη ἀπὸ τὸ 1970 μέχρι τὸ 1987 πού συνταξιοδοτήθηκε. Ἐδῶ νὰ σημειώσουμε ὅτι ὅταν ὁ πατὴρ Ἰωάννης ἄρχισε νὰ διδάσκει στὸ Πανεπιστήμιο ἔγινε σεισμός. Ἔτρεχαν δηλ. οἱ φοιτητὲς ἀπ' ὅλες τὶς Σχολές τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ Νομικῆς καὶ Ἰατρικῆς κ.ἄ., νὰ τὸν ἀκούσουν, διότι κατάλαβαν ὅτι ἡ Θεολογία του κομίζει κάτι τὸ διαφορετικό. Πήγαιναν ν' ἀκούσουν τὸν Ἀμερικάνο -ἔτσι τὸν ἔλεγαν. Μάλιστα τοῦ ἔδωσαν κι ἓνα ἐπίθετο: "Fathermidnight" (ὁ «Πατέρα μεσάνυχτα»), γιατί ὅταν δίδασκε, τόσο τὸν συνέπαιρνε ὁ θεολογικὸς λόγος, πού μποροῦσε νὰ μιᾶ γιὰ 4 ὥρες καὶ δὲν ἔφευγε κανεὶς.

Φοιτητὴς του τὸν θυμᾶται νὰ περπατᾶ μέσα στοὺς διαδρόμους τῆς Σχολῆς καὶ νὰ τοῦ λέει, «καλημέρα, πατέρα Ἰωάννη», καὶ αὐτὸς νὰ μὴν τοῦ ἀπαντᾶ, ἀλλὰ κάποια στιγμή νὰ κοντοστέκεται καὶ νὰ στρέφεται πίσω καὶ νὰ τοῦ λέει, «παιδί μου, μοῦ εἶπες χαίρετε;» «Μάλιστα, πάτερ!» «Τότε, χαίρετε κι ἀπὸ ἐμένα!» «Δὲν μὲ προσέξατε;» «Ὁχι, παιδί μου, ἀσχολούμουν μὲ τὸ "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν μέ"». Ἦταν ἴσως ἡ μοναδικὴ φορὰ πού προδόθηκε ὅτι προσευχόταν νοερὰ καὶ δὲν τὸν ἐνδιέφεραν τόσο πολὺ οἱ εὐγένειες, οὔτε οἱ καθωσπρεπισμοί, διότι εἶχε ἐσωτερικὴ ἐργασία, ἀφοῦ ἦταν γιὸς τῆς Εὐλαμπίας.

Καταλαβαίνετε τί κλίμα δημιουργήθηκε γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο, τὸν ὁποῖο μάλιστα ἀγάπησαν πάρα πολὺ καὶ παλαιοὶ ἀγιορεῖτες, ὅπως ὁ ἅγιος Παῖσιος, ὁ Γέροντας Ἐφραὶμ ὁ Κατουνακιώτης, ὁ Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής, ὁ Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Βατοπεδινός, ἡ Γερόντισσα Μακαρία τῆς Νέας Μάκρης, ὁ Φώτης Κόντογλου, ὁ πατὴρ Φιλόθεος Ζερβάκος, ὁ Γέροντας Ἀμφιλόχιος Μακρῆς κ.ἄ. Κι ἂν ἀκόμη ρωτήσετε μερικὸς συγχρόνους ἐπισκόπους τί Θεολογία γνωρίζουν, θὰ σοῦ ποῦν πὼς ὅ,τι μάθανε τὸ ὀφείλουν στὸν Ρωμανίδη.

Κάτι πού πρέπει νὰ σημειώσουμε εἶναι ὅτι στὰ μαθήματά του δὲν ἔλεγε ποτὲ «ὅπως εἶπε ὁ τάδε ἀκαδημαϊκὸς θεολόγος, ὁ τάδε Δυτικὸς θεολόγος», ἀλλὰ ἀνέφερε ὀνόματα ἀγνώστων Γερόντων, ἀσκητᾶδων καὶ γριῶν. Τὸν μόνο πού ὀνόμαζε ἐπώνυμα ἦταν τὸν πατέρα Θεόκλητο Διονυσιάτη.

Ἡ μεγάλη του ἀγωνία ἦταν νὰ ἀπαλλαγεῖ ἡ ἑλληνικὴ Θεολογία ἀπὸ τὸν εὐσεβισμό τῶν Ὄργανώσεων καὶ ἡ Ἀμερικὴ νὰ ἀποκτήσει ἔστω καὶ ἓνα μοναστήρι μὲ ἀγιορεϊτικὸ τυπικό. Ἐνα μοναστήρι ἡσυχαστικό, πού νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὴν προσευχή, τὴν κάθαρση, τὸν φωτισμὸ καὶ τὴν ἀγιότητα καὶ νὰ εἶναι ἀνοικτὸ γιὰ τὸν κόσμο, γιὰ νὰ μεταδίδει αὐτὸ τὸ πνευματικὸ ἐνδιαφέρον στοὺς προσκυνητὲς του. Σὲ μία ἀπὸ τὶς ἐπιστολές του στὸν

πατέρα Θεόκλητο Διονυσιάτη (ἔτος 1958) ἔγραφε: «Ὁ νοῦς μου εὐρίσκειται πάντοτε εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ μὲ κάθε εὐκαιρίαν προσπαθῶ νὰ διαφωτίσω τοὺς γνωστούς μου περὶ αὐτοῦ. Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ ζωντάνευσις τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἐπέλθῃ μόνον διὰ τῆς ἀναστυλώσεως τοῦ μοναχικοῦ μας βίου. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡ ἐν κόσμῳ Ἐκκλησία ἀπεκόπη τῆς μοναχικῆς παραδόσεως, ἐσημειώθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ γνωστὴ κατάπτωσις τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ὁ σατανᾶς ἔχει τόσον πολὺ διαστρέψει τὴν Θεολογίαν τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς Δύσεως ἐπηρεασμένων δῆθεν ὀρθοδόξων, ὥστε νὰ νομίζουν τινὲς ὅτι ἡ σωτηρία δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν Του! Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Δύσιν ἐξέλιπεν ἡ ἀσκητικὴ ζωὴ. Οὔτε νηστεύουν, οὔτε προσεύχονται πολὺ. Μόνον ἀναζητοῦν τὴν εὐδαιμονίαν. Ἡ κατάπτωσις τῆς μοναχικῆς μας ζωῆς δὲν ὀφείλεται, ὡς νομίζουν τινὲς, εἰς ἔλλειψιν ἀφωσιωμένων νέων. Ὑπάρχουν πολλοὶ νέοι ποὺ ἀφοσιώνονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχουν διεστραμμένην ἀντίληψιν περὶ σωτηρίας, προορισμοῦ καὶ ἁμαρτίας, διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ πᾶνε στὰ Μοναστήρια πηγαίνουν στὴν «Ζωὴν», ἢ γίνονται κοσμοκαλόγηροι, δηλαδὴ κοσμικοὶ Ἀρχιμανδρίται καὶ δυστυχῶς, σήμερα ἀπὸ αὐτοὺς βγαίνουν οἱ Ἐπίσκοποι. Ὅταν ὑπάρχῃ ἐσφαλμένη Θεολογία, τότε ὁ Χριστιανισμὸς καταντᾷ δράσις. Διὰ τὴν περὶ Ἐκκλησίας Θεολογίαν τῶν σημερινῶν μας Θεολόγων, ἡ μόνη ἀπόδειξις ὅτι δὲν ἀπέθανεν ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ὁ “ Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς ” καὶ ἡ δράσις τῆς “ Ζωῆς ”. Ἡ “ Ζωὴ ” εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν περὶ Ἐκκλησίας Θεολογίαν τῶν Θεολόγων, τῶν κλινόντων πρὸς τὴν Δύσιν. Δι’ αὐτοὺς ἡ ἔλλειψις τῆς “ Ζωῆς ” εἶναι ἀπόδειξις ὅτι ἐξέπνευσεν ἐντελῶς ἡ Ὁρθοδοξία. Τώρα ἤδη ἤρχισεν ἡ “ Ζωὴ ” νὰ κατακτᾷ ἔδαφος ἐδῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ θὰ καρποφορήσῃ, διότι ὅλη ἡ ἐδῶ ζωὴ εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ δράσις καὶ τίποτε ἄλλο. Ὁ μοναχικὸς βίος τῶν ἑτεροδόξων ἐδῶ εἶναι μεστὰ δράσεως τάγματα, ποὺ καταγίνονται μὲ ὀτιδῆποτε ἐκτὸς ἀπὸ ἀσκησιν πνευματικὴν, ὡς τὴν ἐκλαμβάνει ἡ Ὁρθόδοξος παράδοσις. Λοιπὸν μέσα εἰς τὸ καλούπι τοῦτο χωρεῖ ἄριστα ἡ κίνησις τῆς “ Ζωῆς ”. Δυστυχῶς δὲν ἔχομεν ἐδῶ οὔτε ἓνα ἀσκητὴν ἢ Μοναστήρι καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα παράδειγμα ζωντανὸν Ὁρθοδόξου ζωῆς. Ἐπομένως, ὁ τύπος εὐσεβείας “ Ζωῆς ” ὁμοιάζει τόσον πολὺ μὲ τὴν εὐσέβειαν τῶν ἑτεροδόξων, ὥστε θὰ κάμῃ θραῦσιν ἐὰν ριζωθῇ. Θὰ ἤθελα νὰ μάθω τὴν γνώμην Σου περὶ τῶν δυνατοτήτων μεταφυτεύσεως μιᾶς μοναστικῆς κοινότητος ἐκ 5-10 Μοναχῶν ἐπὶ ἀμερικανικοῦ ἐδάφους. Ἐὰν δὲν γίνῃ κάτι τέτοιο ἡ Ὁρθοδοξία θὰ ἐκλείψῃ ἐδῶ ἢ θὰ μεταμορφωθῇ σὲ κάτι ἄλλο, ὅπως ἤδη ἔχει γίνῃ εἰς μέγαλον

βαθμόν. Προσεπάθησα στο βιβλίον μου να πῶ αὐτὰ πού λές καί Σὺ στοῖ ἰδικόν Σου, ἀλλὰ ἐδῶ κανεῖς δὲν τὸ καταλαβαίνει. Βλέπεις οἱ Ἕλληνες ἐδῶ ἔχουν ἀφομοιωθῆ μετὸν εὐδαιμονισμόν τῆς Δύσεως καὶ εἰς τὰ μάτια τοὺς ὁ εὐδαιμονισμὸς εἶναι θέλημα Θεοῦ. Λοιπὸν τί θὰ πάη νὰ κάμη ἐπάνω στοὺς βράχους μετὸλονυκτίες καὶ τὰ λοιπὰ; Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ ἀλληλογραφῶμεν. Νομίζω ὅτι θὰ λυπηθῆ ὁ διάβολος πού δὲν μᾶς ἀρέσει ὁ χριστιανισμὸς πού προωθεῖ, ἀλλὰ τί νὰ γίνη; Δὲν ἠμπορεῖ κανεῖς νὰ ἀρέση εἰς αὐτὸν ὅταν θέλη νὰ ἀρέση στὸν Θεόν. Ὡραία περιγράφει ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος πῶς ὁ σατανᾶς βοηθεῖ εἰς τὴν προσευχὴν καὶ στὰ καλὰ ἔργα ὠρισμένων.»

Καὶ τὸν ἀξίωσε ὁ Θεὸς νὰ ἐκπληρωθεῖ αὐτὸς ὁ πόθος καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ αὐτῆ, ἔστω καὶ μετὰ τὴν κοίμησίν του, ἀφοῦ τώρα στὴν Ἀμερικὴ ὁ γνωστὸς Γέροντας Ἐφραὶμ Φιλοθεΐτης καὶ τώρα Ἀριζόνας, ἔχει φτιάξει 20 μοναστήρια. Ἀκόμη, ἄλλα πολλὰ ἔχουν ιδρύσει οἱ Ρῶσοι, οἱ Ρουμάνοι κ.ἄ. Κι ἔτσι σήμερα σὲ ὅλη τὴν ἀμερικανικὴ ἥπειρο ὑπάρχουν δεκάδες μοναστήρια, πού προξενοῦν μεγάλη ὠφέλεια στὸν κόσμον.

Ὁ πατὴρ Ἰωάννης πολεμήθηκε πάρα πολὺ, εἴτε γιατί πολέμησε τὶς θρησκευτικὰς Ὄργανώσεις καὶ τὴν ἐκκοσμίκευση τῶν ἐπισκόπων, τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τῶν ἐνοριῶν, εἴτε γιατί ἄλλοι τὸν φθονοῦσαν καὶ τὸν ζήλευαν. Προσωπικὰ θυμᾶμαι πού, ὅταν ἔλεγα στοὺς καθηγητὲς μου στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ ὅτι διαβάζω Ρωμανίδη, ἄλλος ἔφευγε μετὰ ἕνα χαμόγελο, ἄλλος σοῦ ἔλεγε, «μὰ διαβάζεις ἕναν κομμουνιστὴ;», κι ἄλλος σοῦ ἔλεγε, «μὰ διαβάζεις ἕναν φασίστα;» Ὅ,τι βόλευε τὸν καθένα, τοῦ ἔβαζε μιὰ ρετσινιά...

Γ. Οἱ προϋποθέσεις θεοπνευστίας τῶν ἀποφάσεων στὶς Συνόδους τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Θὰ ἤθελα, σὰν κατακλείδα στὴν ἐναρκτήρια μου αὐτὴ εἰσήγηση γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ π. Ἰωάννη Ρωμανίδη, νὰ παραθέσω ἕνα βαρυσήμαντο κείμενό του, ἰδιαίτερα ἐπίκαιρο στὶς μέρες μας. Αὐτὸ ἀναφέρεται στὸ τί ἐστὶ Ἐκκλησία καὶ τί Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ τὸ εἶχε γράψει μετὰ ἀφορμὴ τὶς πρὸ δεκαετιῶν προπαρασκευές ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μεγάλης Πανορθοδόξου Συνόδου, πού κατέληξε στὴ φετεινὴ (2016) Σύνοδο τῆς Κρήτης.

«Ἡ βασικὴ προϋπόθεση ὅχι μόνο τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλὰ καὶ Τοπικῶν Συνόδων, εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι πού συνεδριάζουν σὲ Τοπικὴ Σύνοδο ἢ σὲ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο εἶναι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τουλάχιστον βρίσκονται στὴν κατάστασι τοῦ φωτισμοῦ. Ἀλλὰ ἡ κατάστασι τοῦ φωτισμοῦ δὲν ἀρχίζει ὅταν ποῦν τὴν ἐναρκτήριον προσευχὴν μίας Οἰκουμενικῆς

Συνόδου. Δέν ἀρχίζει τότε ὁ φωτισμός... Τουλάχιστον ἡ πλειοψηφία ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἦταν τουλάχιστον σὲ κατάσταση φωτισμοῦ καὶ ἴσως εἶχαν περάσει πρὸς τὴν θέωση κάποτε κάποτε μερικοί. Ἀλλὰ ἦταν ἄνθρωποι πού αὐτὰ τὰ θέματα πού συζητοῦμε τὰ ξέρανε πολὺ καλά...

Τώρα, ἂν συνέλθουν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἑκατὸ Ἐπίσκοποι καὶ κανεῖς δέν βρίσκεται σὲ κατάσταση φωτισμοῦ καί, ὄχι μόνο δέν εὐρίσκονται σὲ αὐτὴ τὴν κατάσταση, ἀλλὰ οὔτε καὶ ξεύρουν τί εἶναι αὐτὴ ἡ κατάσταση, δέν ἔχουν ἀκούσει ποτὲ γιὰ νοερὰ εὐχή καὶ ἀδιάλειπτη εὐχή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στὴν καρδιά καὶ δέν ἔχουν συναντήσει ποτὲ ἕναν Πνευματικὸ Πατέρα, πού ἔχει πνευματικὰ τέκνα πού ἔχουν αὐτὴν τὴν πνευματικὴν κατάσταση, εἶναι δυνατὸν οἱ ἑκατὸν αὐτοὶ νὰ βγάλουν Ὁρθόδοξες ἀποφάσεις; Τὸ θέτω τὸ θέμα...

Ἡ Τοπικὴ Σύνοδος θεωρεῖται θεόπνευστος κατὰ τὶς ἀποφάσεις της, ὅταν συμφωνεῖ μὲ τὴν Παράδοση, ὅταν δηλαδή συμφωνεῖ μὲ τὴν διαγνωστικὴ καὶ θεραπευτικὴ ἀγωγή τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔχει τὴν θεολογικὴ ἐκείνη παράδοση, πού συντελεῖ σὲ αὐτά. Διερωτᾶται κανεῖς ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, ἂν συνέλθει σήμερα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σὲ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, τί ἀποτέλεσμα θὰ βγάλει; Γι' αὐτὸ καὶ ὑπάρχουν ὀρισμένοι Ὁρθόδοξοι θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μεγάλες ἀμφιβολίες καὶ δισταγμοὺς γι' αὐτὴ τὴν συγκληθησομένη Οἰκουμενικὴ ἢ Μεγάλῃ Σύνοδο...

Σήμερα, ὅμως, πού σπανίζει ἡ νοερὰ προσευχὴ στοὺς Ἐπισκόπους, ἂν συνέλθει μία Σύνοδος ἐξ Ἐπισκόπων καὶ σηκωθοῦν κατὰ τὴν ἑναρξὴ νὰ ποῦν ὅλοι μαζί: “Βασιλεῦ Οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν...”, θὰ ἔλθει ὅπωςδήποτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο νὰ τοὺς φωτίσει; Ἐπειδὴ δηλαδή εἶναι κανονικοὶ Ἐπίσκοποι καὶ συνέρχονται σὲ Σύνοδο καὶ κάνουν προσευχὴ; Ὅμως δέν ἐνεργεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο ἔτσι, μόνο δηλαδή κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις. Χρειάζονται καὶ ἄλλες. Χρειάζεται ὁ προσευχόμενος νὰ ἔχει ἤδη ἐνεργουμένη τὴν νοερὰ προσευχὴ μέσα του, ὅταν προσέρχεται στὴν Σύνοδο, γιὰ νὰ τὸν φωτίσει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Στὶς ψευδο-συνόδους οἱ προσερχόμενοι δέν εἶχαν αὐτὴν τὴν προσευχητικὴν κατάσταση. Οἱ παλαιοὶ Ἐπίσκοποι ὅμως εἶχαν τέτοια πνευματικὴ ἐμπειρία καί, ὅταν προσήρχοντο ὡς Σῶμα, ἤξεραν τί τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο τοὺς πληροφοροῦσε μέσα στὴν καρδιά γιὰ ἕνα συγκεκριμένο θέμα. Καί, ὅταν ἔβγαζαν ἀποφάσεις, ἤξεραν ὅτι οἱ ἀποφάσεις τους ἦταν σωστές. Διότι εὐρίσκοντο σὲ κατάσταση φωτισμοῦ, ἐνῶ ὀρισμένοι ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν φθάσει καὶ στὸν δοξασμὸ, δηλαδή τὴν θέωση.»

Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ ἔλεγε προφητικὰ λίγο πρὶν κοιμηθεῖ τὸ 2001 ὅτι, «ἀπὸ δῶ καὶ πέρα τὸ πρόβλημα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας θὰ εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς, τί πίστη ἔχουν!» Κάτι ποὺ ἐπισήμανε σὲ ἐπιστολὴ του τὸ 1969 καὶ ὁ ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας δὲν ἔχει καμμίαν ἔλλειψιν. Ἡ μόνη ἔλλειψις, ποὺ παρουσιάζεται, εἶναι ἡ ἔλλειψις σοβαρῶν Ἱεραρχῶν καὶ Ποιμένων μὲ πατερικὲς ἀρχές. Εἶναι ὀλίγοι οἱ ἐκλεκτοί. Ὅμως, δὲν εἶναι ἀνησυχητικόν. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ Αὐτὸς τὴν κυβερνάει. Δὲν εἶναι ναός, ποὺ χτίζεται ἀπὸ πέτρες, ἄμμο καὶ ἀσβέστη ἀπὸ εὐσεβεῖς καὶ καταστρέφεται μὲ φωτιὰ βαρβάρων, ἀλλὰ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. “Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται, ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν” (Ματθ. 21, 44 - 45). Ὁ Κύριος, ὅταν θὰ πρέπη, θὰ παρουσιάσῃ τοὺς Μάρκους τοὺς Εὐγενικούς καὶ τοὺς Γρηγόριους Παλαμάδες, διὰ νὰ συγκεντρώσουν ὅλα τὰ κατασκανδαλισμένα ἀδέλφια μας, διὰ νὰ ὁμολογήσουν τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν, νὰ στερεώσουν τὴν Παράδοσιν καὶ νὰ δώσουν χαρὰν μεγάλην εἰς τὴν Μητέρα μας (Ἐκκλησίαν).»

Ἀγαπητοὶ μου πατέρες καὶ ἀδελφοί.

Στὸ φετινὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος τοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ μας Σεμιναρίου, ὅπως ἀναφέραμε, θὰ ἀναπτυχθοῦν θέματα ἐμπειρικῆς Δογματικῆς ἀπὸ τὸ ὁμώνυμο δίτομο ἔργο τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἱεράρχου, Ναυπάκτου Ἱεροθέου Βλάχου. Ἦδη ἔχουμε ἀναθέσει σὲ κληρικούς τῆς Μητροπόλεώς μας νὰ παρουσιάσουν στὴν ἀγάπη σας ὀρισμένα ἀπὸ τὰ θέματα τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Καί, ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι, τὸ φετινὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος δὲν θὰ ἐπαρκέσει γιὰ τὴν κάλυψη τῆς ὅλης θεματολογίας τοῦ ἔργου, πρῶτα ὁ Θεός, θὰ συνεχίσουμε καὶ ὁλοκληρώσουμε κατὰ τὸ ἐπόμενο ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 2017-2018.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μας μπορεῖ νὰ κουρασθοῦν ἀπὸ τὴν πυκνότητα τῶν ἐκάστοτε ἀναπτυσσομένων θεολογικῶν νοημάτων. Ἀλλὰ ἡ Θεολογία μας ἔτσι εἶναι, πυκνὴ, μεστὴ θείων νοημάτων. Νὰ ξέρετε ὅμως καὶ τοῦτο: Ὅταν ἡ Θεολογία ποὺ μελετοῦμε εἶναι Ὁρθόδοξη, τότε ἀναπαι καὶ ξεκουράζει τὴν ψυχὴ, καὶ μάλιστα τὴν ἐνθουσιάζει, καθὼς εἶναι ἔνθεος, δηλ. κρύβεται μέσα της, ἢ μᾶλλον ἀποκαλύπτεται σ' αὐτὴν ὁ Τριαδικός μας Θεός. Καί, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Κύριος στὸ Εὐαγγέλιο, **«γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰω. 8, 32).**

Εἰσήγησις στὴν Α' συνάντησι (23.11.2016) τοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Σεμιναρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μόρφου Ε' Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους (2016-2017)